

Slovenski učitelji

Glasilo

krščansko mislečih učiteljev in vzgojiteljev

Letnik III.

Uredil in izdal
FRAN JAKLIČ
učitelj.

V Ljubljani, 1902.

Natisnila Katoliška Tiskarna.

SLOVENSKI UČITELJ.

Glasilo
krščansko mislečih

učiteljev
in vzgojiteljev.

VERI, VZGOJI, POUKU.

Letnik III.

V Ljubljani 1. januarja 1902.

Št. 1.

Prvi občni zbor „Slomškove Zveze“.

Z veselim poročilom pričenjamo tretji letnik „Slov. Učitelja“.

Dan občnega zbora naše „Zveze“ je bil dan zmago slavja za našo mlado organizacijo, dan radosti in navdušenja za mnogoštevilne vdeležence, ki so prihiteli iz vseh krajev naše slovenske domovine k sestanku v Ljubljano.

V prijateljski zabavi, ob iskrenih in poučnih govorih, in vnetih napitnicah so le prehitro potekle ure slavnostnega večera in občnega zbora. Od vseh teh nepozabnih trenutkov, od vseh teh mogočnih vtisov ostal nam je sedaj le spomin. A prepričani smo, da je vsak vdeleženeц iskro navdušenja nesel s seboj na dom, ki bode v nemala mlačne in boječe za našo sveto stvar.

„Slomškova Zveza“ je s sijajnim občnim zborom javno pokazala svojo življenjsko moč. To ni „slaboten stvor“, kakor jo radi nazivljejo njeni nasprotniki, temuč krepka, zdrava organizacija, ki si prisvaja vedno več tal med učiteljstvom, in kateri je zagotovljena lepa bodočnost.

S to zavestjo smo zapustili občni zbor in pišemo sedaj spomine na minole lepe dni.

Zabavni večer.

Že prvi večer, ki je veljal pozdravi došlih gostov in prijateljski zabavi, je privabil toliko izbranega občinstva, da je bila velika dvorana „Katoliškega Doma“ napolnjena do zadnjega kotička. Ta večer je pokazal, koliko simpatij uživa naša „Zveza“ v vseh krogih krščanskega razumnštva. Poleg mnogoštevilnih učiteljev in učiteljic so bili navzoči mnogi poslanci katoliško-narodne stranke, zastopniki meščanstva, katoliških dijaških društev „Danica“ in „Zarja“, krščansko socialnega delavstva, mnogo duhovnikov itd. Vladala je splošna radost in vznesenost med vdeleženci. Meščanska godba pa je mojstrsko proizvajala razne slovanske skladbe in pripravila vsem lep umetniški užitek.

Prvi pozdrav je govoril predsednik „Slomškove Zveze“, deželni poslanec Jaklič rekoč:

Vesel sem nocoj pred večerom prvega občnega zbora „Slomškove zveze“, vesel sem tem bolj, ko vidim tukaj zbrano toliko in tako častito družbo, ki je prihitela iz vseh krajev in iz vseh stanov v to dvorano, da se povesele in pozabava v družbi krščansko mislečega slovenskega učiteljstva, ki je prišlo že danes v Ljubljano.

V tej radosti, ko vidim, da krščansko misleče slovensko učiteljstvo ni tako osamljeno, kakor si želé mnogi, pozdravljam v prvi vrsti Vas, gospodje poslanci. (Viharno ploskanje.) Vaša navzočnost svedoči, da cenite delovanje krščansko mislečega učiteljstva, da hočete podpirati s svojega visokega mesta naše delovanje, da hočete uvaževati tudi naše gmotne težnje, ker veste, da le učiteljstvo, katero je prosto najhujših gmotnih skrbi, se more z vso unemo, z vso ljubeznijo in nerazdelno žrtvovati svojemu svetemu zvanju, pripeljati narod, katerega zastopate Vi, do časne in večne sreče. Pozdravljam slovensko meščanstvo našega središča, naše bele Ljubljanec. Krščanska misel, potisnjena nekdanj po mestih v kot, osvaja si polagoma srca meščanov. Vi ste prihiteli v našo sredo, ker Vas je prignalo srčno hrepenenje in želja, da bi že skoraj zavladovala krščanska misel med učiteljstvom, ker ste prepričani, da le učiteljem krščanskega mišljenja in življenja morete brez strahu zaupati svojo nado, svoje najdražje, svojo deco.

Pozdravljeni tudi Vi, slovenski delavci! Prišli ste kot bratje k bratom, da si stisnemo po bratovski roke, delavci vi in delavci mi. Pri težkem delu po delavnicah in tvornicah, sredi neprestanega boja za vsakdanji kruh, ste si ohranili srca čista in živo krščansko zavest, ki daje smer vašemu javnemu delovanju. Kar čutite v stcu, ko želite svojim otrokom krščanskih učiteljev in vzgojiteljev, to povejte tudi javno. Združite zahtevo po krščanskem učiteljstvu z enakimi zahtevami drugih stanov, zanesite to zahtevo med delavsko maso, pa boste videli, kako hitro bode kri in meso, ideja krščanske šole in krščanskega učiteljstva; a mi slovenski učitelji bomo tem pogumnejši in vztrajnejši, ko se bomo mogli v neenaki borbi z nasprotnikom opirati na vas. In ti, mladina! Ti nadepolno krščansko dijaštvo! Pozdravljeni! Ko boste zavzeli po svojih študijah odlična mesta po naši domovini, ostanite zvesti tej ideji, ki vas je pripeljala nocoj v našo sredo, ideji krščanski. Spoznali ste brezversko nevarnost, ki obdaja po šolah mladega človeka, izkusili ste, kako težko si ohrani mladenič krščanske

ideale neoskrunjene, zato glejte, da boste pospeševali po svojih močeh strem-ljenje ljudstva za krščansko šolo in vzgojo. Pozdravljam častito duhovščino! Med nami ne sme biti boja in mržnje. Odkritosrčno spoštovanje in ljubezen naj združuje oba stanova k složnemu in uspešnemu delu! Pozdravljam vse, ki ste tukaj. Iz dna srca pa pozdravljam stanovske brate in sestre, katere je privela živa stanovska in krščanska zavest v belo Ljubljano od vseh krajev slovenske zemlje. Prihiteli ste iz zelenega Štajerja, celo od daljne ogerske meje, iz lepe, a za naše somišljenike vroče goriške dežele, iz Gorenjske, Notranjske in Dolenjske, pa tudi z vročih tal ljubljanskih, kar moram poudarjati, da pokažem, da še živi slovensko učiteljstvo, ki si je ohranilo krščanske vzore še čiste, ki za temi vzori ne hrepeni samo v zavetju svoje sobice, ampak hoče za dosego teh vzorov tudi javno delovati v blagor slovenskega rodu in v strah njegovih nasprotnikov. Vi bratje in sestre! Morda ste se s strahom napravljali na pot, morda ste se čutili osamljene v borbi; sedaj upam, da vidite, da je bil vaš strah nepotreben, da sedaj čutite, da ima slovensko krščansko misleče učiteljstvo pri svojem strem-ljenju najtrdnjšo zaslombo v vseh vrstah in stan-ovih slovenskega ljudstva. — Ta zavest naj tolaži naše starejše tova-riše, ki so hodili doslej po tej poti, a so morda mislili, da so sami, še enkrat naj jim zažaré oči svetega ognja in navdušenja, ozirajo naj se na mladino in ji kličejo: Za nami!

A mladi rod naj zajema v spoznanju, da nismo osamljeni, moč in vztraj-nost za neizogibno borbo. Boj bo sicer hud, a gotovo je, da ne brezvspešen, da bomo gotovo zmagali. Pokojni dr. Lampe mi je nekoč, ko sem bil ves obupan in potr, rekel: Naprej do zmage, naprej, per aspera ad astra! — Bratje in sestre, pogum! — Per aspera ad astra! (Dolgotrajno, burno odobravanje in klici: Živio Jaklič! Slava krščansko mislečemu učiteljstvu!)

Predsednik je nato podelil besedo gñni. Holzinger pl. Weidich, predsednici katol. društva slovenskih učiteljic na Primorskem. Gñna. predsednica je podala kratek pregled o razvoju tega društva:

Slavni zbor!

Pozdravljam Vas najiskrenejše v imenu katoliškega društva slovenskih uči-teljic na Primorskem, pa tudi v imenu ravnatelja ženskega učiteljišča goriškega in členu primorskega šolskega sveta, gospoda Štefana Križniča.

Naše društvo se je ustanovilo dné 27. grudna 1896 z namenom, da bi pospešelo duševno in gmotno korist svojih članov.

Ime „katoliško društvo“ je takoj vzbudilo grozo in nasprotovanje. — Vender je bilo število članov leta 1897. 12; leta 1898. se je zmanjšalo do 9; leta 1899. je narastlo do 20, leta 1900. do 26; leta 1901. do 29.

Moj prvi namen je bil, ustanoviti primorsko podružnico dunajskega društva katoliških učiteljic. Ta podružnica naj bi imela dva oddelka: slovenski in itali-janski. Oddelka naj bi imela enaka pravila a posebni blagajnici. Vsak oddelek pa naj bi imel posebnega duhovnega voditelja in posebno predsednico.

Le slučajno je do zdaj predsedništvo obeh oddelkov združeno v eni osebi.

V začetku drugega leta pa se je pokazalo, da oddelka nočeta biti ena in ista podružnica: in sicer je slovenski oddelok hotel biti posebna podružnica, niti po obliki združena z italijanskim oddelkom.

Dobro. — Izpremenila se je samo oblika.

Počasi sem izdelovala pravila, vedno oziraje se na primorske razmere.

Dunajske učiteljice pa niso zagotovile nobene podpore našemu društvu. sestavile so mnogo previdnih vprašanj ravno glede omenjene točke, in tudi v malih rečeh tekom teh let niso hotele pomagati primorskim društvencam. Zato sem nasvetovala, naj se osnuje naše društvo neodvisno od Dunaja kot „Katoliško društvo slovenskih učitelj in Primorskem.“

Najnovejša prikazen v Gorici je podružnica „Slomškove zveze“. Temu nade-polnemu otroku — pa tudi njegovi ljubljanski materi — prisrčno želimo: da bi pospeševal krščansko učiteljsko organizacijo, katera edino zamore osrečiti in povzdigniti častivredni učiteljski stan!

Nadučitelj V a u d a iz Veržaja pri Ljutomeru je povdarjal, da prihaja od severne periferije slovenske. Ondi še ni najti pogubnega, bratomornega boja, kakor na Kranjskem. Pri nas smo duhovnik in učitelj, kmet in delavec še vsi eno. Vendar se tudi že na Štajerskem tu in tam prikazuje nevarni plamen liberalizma, ki žuga zanetiti streho nad glavo. Tem škodljivim prikaznim se je treba vstavljati že iz početka. Zato je treba tudi na Štajerskem tesnejše zveze krščansko-mislečih učiteljev in vzgojiteljev. Govornik sklepa z željo, da bi se „Slomškova zveza“ razširila in utrdila tudi v oni deželi, kjer je nepozabni Slomšek živel in deloval.

Predsednik „Meščanskega kluba“ gospod L e d e n i k je nazdravljaj v imenu meščanstva krščansko mislečemu učiteljstvu:

Obilo dobrega sadu na narodno-gospodarskem in socijalno-političnem polju rodila sta I. in II. slov. katol. shod.

A jedna najlepših in najvažnejših posledic na teh shodih storjenih sklepov in resolucij je „Slomškova zveza“, združenje našega katoliško mislečega učiteljstva v zvezo, kateri namen je, vzgojiti našo mladino v duhu prvega slovenskega šolnika ne le v narodnem, temveč tudi v pravem katoliškem duhu, po nazorih, kateri so bili odobreni na najvišjem mestu s tem, da je še celo presvitli naš prestolonaslednik blagovolil prevzeti pokroviteljstvo katol. šolskega društva.

Ni moj namen in poklic, obširneje govoriti o preveliki važnosti vzgoje mladine in o neovrgljivi resnici, da je človek navadno produkt v mladosti vcepljenih mu nazorov. Zato tudi naš krščansko misleči narod v obče, posebno pa še naše krščansko misleče meščanstvo, ki je zastopano po tu navzočih članih „Meščanskega kluba“, z veseljem pozdravlja „Slomškovo zvezo“.

Saj z mirno vestjo prepuščamo vzgojo svojo dece učiteljstvu, ki nam je porok, da jo bode vzgojilo v katoliškem duhu, učiteljstvu, ki smatra katoliško vero kot trden temelj, na katerega mora biti postavljena vzgoja in izobrazba naroda. Zatoraj dvignem v imenu katoliško mislečega meščanstva čašo v prosep in procvitanje „Slomškove zveze“.

C. kr. učitelj V o g e l n i k je imenom idrijske podružnice „Slomškove zveze“ povdarjal, da bo „Slomškova zveza“ zmagoslavno prodirala, oklepajoč se večnih

zmagoslavnih resnic. Dokler bo naš narod veren, toliko času se mu ni bati za obstanek, ko bo pa izgubil vero, postal bo podlaga tujčevi peti. Dva faktorja pri vzgoji naroda sta duhovnik in učitelj, in blagor občini, v kateri ta dva faktorja delujeta združeno! Velika masa naroda je z nami, in sedaj se vidi tudi, da se nam pridružuje inteligenca, ki misli krščanski. Ne strašimo se torej boja. Brez boja ni zmage!

G. nadučitelj Cenčič s Kojškega je govoril imenom goriške podružnice in povdarjal, da je del učiteljstva zašel na pota, ki ne koristijo ne učiteljstvu, ne narodu, tedaj pa ste se oglasili Vi, vrli prvoboritelji, in zaklicali ste: Do tukaj in ne naprej!

S ponosom zrete lahko na svoja prizadevanja. Vaša in naša trdnjava stoji trdno! V verigah terorizma je še mnogo učiteljstva, a po mišljenju je velika večina z nami. Le boječnost jih drži nazaj. Ko bodo videli, da niso nobenega izmed nas obesili, pokazali bodo svoje pravo prepričanje.

Besedo je dobil na to poslanec dr. Šusteršič, ki je bil, kakor vsi poslanci, že pri vstopu v dvorano gromovito pozdravljen. Dr. Šusteršič je izjavil, da pozdravlja zbrano učiteljstvo v imenu katoliško-narodnih državnih in deželnih poslancev, katoliško narodne stranke in „Slovanskega centra“. V znamenju krščanske in narodne šole, narodne šole v pravem pomenu besede, zbralo se je toliko, odličnega občinstva v tej dvorani.

Tudi v imenu ogromne večine slovenskega ljudstva prisrčno pozdravlja tiste junake in junakinje, ki se v današnjih razmerah pogumno držé načela, da veljaj krščanstvo v narodni šoli. Prepričani naj bodo, da imajo maso ljudstva za seboj. Oni so narodni, one so narodne v vzvišenem pomenu besede, oni pa ki hočejo pozitivno krščanstvo vreči iz šole, so sovražniki in izdajice svojega naroda. On ostane pri nekdanji svoji trditvi, da tista šola, katero je narodu dal liberalizem, je in ostane prokletstvo za narod. Narod zahteva od šole, da mu vzgaja otroke v duhu, ki veje med stariši in med narodom. Kot verne pošilja narod svoje otroke v šolo, in verne jih hoče imeti nazaj! Tako misli slovensko katoliško ljudstvo, tako misli ves narod slovenski!

Gospe, gospodične in gospodje, ako tudi imate veliko prestajati, bodri naj Vas zavest, da slovensko ljudstvo delovanje Vaše blagoslavlja! V Vašem taboru stoji slovensko ljudstvo. Zadnje volitve so pokazale, kakih učiteljev si ljudstvo želi in kakšnih ne mara. Govornik razpravlja potem učiteljske candidature, s katerimi je narodno-napredna stranka pokazala „v dejanju“ svojo ljubezen do učiteljstva, ker je kandidirala v takih krajih učitelje, o katerih je vsakdo vedel, da bodo propadli. Marsikdo naprednih učiteljev že in camera caritatis preiščuje, kako je liberalna stranka imela za norca učiteljstvo.

Govornik kliče krščansko mislečemu učiteljstvu: Trnjevo pot ima, kdor se bori za načela! A to pot stalnih načel hodite tako pogumno in neustrašeno, kakor ste jo nastopili! Vaše vrste se bodo vedno množile, na konci tega pota pa se blišči sveti križ kot znamenje gotove zmage! (Gromovito pritrdjevanje in živijo-klici.)

V imenu duhovstva je pozdravil shod preč. gospod dekan Arko iz Idrije, povdarjajoč potrebo složnega delovanja obeh stanov.

Duhovito je govoril poslanec dr. K r e k naštevajoč razne vrste „inteligence“. Najznamenitejša inteligenca je tista, ki zna brati v človeškem srcu (intelligere = intus legere). Učitelj in duhovnik imata to nalogo, oba morata tolažiti človeško srce. Zato ju mora družiti najtesnejša vez.

Zastopnik „Danice“ g. stud. iuris Lovro P o g a č n i k je nazdravil zbranemu vrlemu ženstvu in zlasti pogumnim gospodičnam učiteljicam, ki so zveste prištašnje „Slomškove zveze“. Odgovarjala je gdč. Antonija S t u p c a od svetega Marka pri Ptuj: Me ženske, rekla je, veljamo sicer za slaboten spol, vendar imamo zlasti eno lepo čednost: z v e s t o b o. Ko so našega božjega Izveličarja ob slovesnem urodu v Jeruzalem pozdravljali kot kralja, bilo je poleg vernih ženâ tudi mnogo družega ljudstva navzočega. A ko je umiral na sramotnem križu, zapuščen in izdan od svojih učencev, tedaj so le ž e n e vstrajale pri njem in mu ostale zveste do zadnjega vzdih. Tako hočemo tudi me, krščanske učiteljice, ostati zveste naši dični „Slomškovi zvezi“ ne le tedaj, kedar jo slavé, temuč tudi, ko jo pribijajo na križ zasramovanja in zaničevanja. — Ognjevit nastop in duhovite besede so vzbudile splošno, viharo pritrjevanje.

Govorili so še g. stud. iuris D e r m a s t i a v imenu katoliškega dijaškega društva „Zarja“, g. prefekt K o r o š e c iz Maribora v imenu štajerske duhovščine, tajnik katoliškega delavskega društva g. Š t e f e v imenu organizovanega kršč. delavstva, g. kapelan D e r m a s t i a, ki je slikal pogubne posledice razpôra med duhovščino in učiteljstvom itd. Pozno v noč smo se razšli s prijetnim občutkom, da smo preživeli lep in radosten večer v prijateljskem krogu.

Občni zbor.

Zjutraj ob 8. uri je opravil odbornik dr. Jožef G r u d e n v hišni kapeli očetov jezuitov sveto mašo v namen društva. Prisostovalo je mnogo učiteljev in učiteljic.

Ob 9. uri pa se je pričel občni zbor.

Takoj ob začetku je bil že navzoč presvetli knezoškof, ki se vkljub seji deželnega zbora ni dal odvrniti, da ne bi osebno pozdravil zborovalcev.

Shod je otvoril predsednik Jaklič s sledečim nagovorom:

Slavni zbor!

Pozdravljam prav iskreno vse, zlasti g. državnega poslanca dr. Žitnika, ki bo govoril o šolskem vprašanji, gdč. učiteljico Štupco, g. profesorja Doklerja in gosp. tovariša Slapšaka, ki so se potrudili in pripravili predavanja, ki so jedro našega zborovanja.

Pozdravljam zastopnike naših podružnic, zlasti velerodno gdč. Holzinger pl. Weidich, c. kr. učiteljico, predsednico katoliškega društva slovenskih učiteljic v Gorici. — Ona je prej, predno smo mi mislili, organizovala ožji krog učiteljic na krščanskem temelju, in nam pokazala pot in dala pogum.

Pozdravljam vrlega predsednika prve podružnice „Slomškove zveze“ v Idriji, c. kr. učitelja gospoda Vogelnika, ki je pripeljal svoje zbrane iz tako od-ročne Idrije.

Pozdravljam predsednika goriške podružnice „Slomškove zveze“, gospoda nadučitelja Cenčiča iz Kojškega, ki je pred nekaj meseci navzlic nečuvnemu in surovemu terorizmu ustvaril organizacijo kršč. mislečih učiteljev na Goriškem. Prepričan sem, da bo njegov napor imel lep uspeh, in ga prosim, da ga zasramovanje njegovih in naših nasprotnikov ne oplašči, da vztraja na svojem mestu.

Vesel sem, ko vidim vas, tovariši in tovarišice, zlasti ve, ki imate več možkega srca, kakor marsikateri mož, ki se bije na prsi takrat, ko ga nihče ne kliče „na korajžo“.

Ni nas dosti po številu in ko bi človek mislil, vsi so tukaj in tako malo jih je, bi morda obupal, a jaz moram reči, dosti nas je, za naše razmere prav dosti. Mnogo jih je ostalo doma bodisi zaradi družinskih razmer, bodisi zaradi oddaljenega pota, saj veste, da s praznim žepom se ne more daleč. Mnogo jih je pa opravičilo svojo odsotnost.

Ni baš prijetno izpostavljati se vsakovrstnim napadom, ni vsak pripravljen stopiti pred nasprotnika, ker se boji podlih insultov, ker ga bole nesramna sumničenja. — Tega ne zmore vsakdo, naj je še tako zvest ideji „Slomškove zveze“, zato jih ne smemo preveč obsojati — Pa razmere se bodo izpremenile in se tudi morajo predrugačiti in čas ni več daleč, ko bo slovenski učitelj se smel pokazati zvestega in prepričanega katolika v šoli in zunaj, brez strahu, da bi ga zaradi tega ne zasramovali njegovi tovariši, kar se sedaj dogaja.

Vdeležujmo se velike borbe na polji šolstva, katera borba odloči, ali bo prihodnji rod brezbožen ali pa krščanski. Sveta dolžnost vseh katolikov je sodelovati v tej važni borbi. Z zaupanjem na božjo pomoč pa morajo sodelovati zlasti učitelji in vzgojitelji naroda, ako nočejo biti sovražniki svojega rodu in izdajalci Boga in domovine.

Naj bi današnje zborovanje obrodilo dosti dobrega sadu domovini v prid, Bogu v čast in v naše okrepljenje. V to nam Bog pomози.

Nato je vstal presvetli vladika in izpregovoril nekaj vzpodbujevalnih besedi, ki so vsem navzočim globoko segle v srce. — Omenjal je duhovnih vaj, katere je parkrat priredil za učiteljstvo, katere so pa žal nekateri ostudno napadali. Vendar so imele prav učiteljske duhovne vaje uspeh, da se je ob njih zasnoval krščanski šolski list „Slovenski učitelj“, ki vrlo izvršuje svojo nalogo in se more meriti gledé na obliko in vsebino z vsakim drugim slovenskim šolskim listom.

Potem je podal visoki govornik nekaj lepih misli o vzvišenosti učiteljskega stauu. Ako motrimo učiteljski poklic v luči svete vere, se nam kaže, da je nadaljevanje onega dela, ki ga je pričel vršiti na svetu božji Učenik. Njegov pomočnik je vsak krščanski učitelj. A živa vera je še v drugem oziru učitelju velevažen pripomoček pri vzgojnem delovanju. Njemu je širiti med narodom pravo omiko. Prava omika pa je omika srca. To uspešno oblažiti je mogoče le z verskimi sredstvi in nagibi. — V veri nahaja učitelj tudi edino tolažbo ob slabih uspehih svojega trudapolnega dela. Zaman je često njegov napor, njegovo prizadevanje. Le malo sadu se kaže pri gojencih. V takih bridkih trenutkih ga mora tolažiti zavest, da Bog gleda na njegovo delo in je zapisuje v knjigo življenja. — Z globoko vernostjo pa si učitelj tudi zagotovi dobrega uspeha.

Veren učitelj moli zase in za svoje od starišev mu izročene otroke. Iz nebes dobi milosti in božje pomoči.

„Slomškovo zvezo“, ki ima namen, tega verskega duha med učiteljstvom poziviti, knezoškof vesel pozdravlja. — Ne bojte se, zaklical je ob sklepu svojega lepega govora, ako se vam zdi, da ste osamljeni. Niste osamljeni! Za vami je vse krščansko ljudstvo, za vami je Bog! Bog blagoslavlja vaše zborovanje!

Predsednik Jaklič zahvali vladiko za vnete besede. Pred odhodom prevzv. knezoškof še podeli vsem zbranim svoj blagoslov.

Prvi poročevalec, poslanec dr. Ignacij Žitnik, je govoril o učiteljskih zadevah v deželnem in državnem zboru.

Ker je bil isti dan deželni zbor, je poslanec omejil svoj govor na dve vprašanji, ki sta na učiteljskih shodih že nekaj let na dnevnem redu. Prvo vprašanje se tiče zboljšanja gmotnega stanja, a drugo jasnega in primerne discipline zakona.

Prvo vprašanje je državni šolski zakon prepustil deželam. Te naj skrbé za učiteljske plače, a država, oziroma vlada namešča učitelje. Pravice torej ima vlada, dolžnosti deželni zbor, oziroma dežela. Znano pa je, da so vse dežele preobložene s stroški za deželno kulturo, ceste, dobrodnele zavode itd. To je vzrok, da dežele doslej niso mogle v isti meri ustreči učiteljskim željam in zahtevam, kakor bi bilo opravičeno in potrebno. Vsak delavec je vreden svojega plačila. In ljudski učitelj, ako se leto in dan vestno trudi z vzgojo otrok, pač zasluži svojemu stanu primerno plačilo. Kranjski deželni zbor je v zadnjih 12 letih dvakrat uravnaval učiteljske plače ter jih tudi nekoliko zboljšal. Prepričan sem, pravi govornik, da bi bil deželni zbor v višji meri zadostil učiteljskim željam, ko bi to dopuščale v resnici žalostne deželne finance. Zato je splošna želja vseh deželnih zborov — tudi kranjski je sklenil resolucijo, — naj bi država določila primerno svoto v pokritje učiteljskih plač.

Popolnoma neosnovano pa je hujskanje gotovih krogov, da je katoliško-narodna stranka v deželnem zboru nasprotovala učiteljstvu. Obakrat je glasovala za to, da se učiteljstvu zboljša gmotno stanje v kolikor dopuščajo deželna sredstva. Pač pa smo opetovano naglašali, da sedaj veljavni ljudsko-šolski zakoni ne ustrezajo razmeram, ker šole na deželi in one po mestih merijo po enem kopitu. Iz raznih vzrokov pač nihče od šole na deželi ne more istih uspehov zahtevati, kakor od mestnih šol. Dalje tudi ne kaže, da bi vrat na nos že v vsaki vasi ustanavljali nove šole ali razširjali v večrazrednice, dokler ne vemo, s čim naj dežela podpira vedno rastoče stroške za razne potrebščine. Te pomisleke so pač poslanci izražali, toda vsled tega se jim ne sme očitati sovraštvo do ljudske šole.

Drugo pereče vprašanje je jasni disciplinarni zakon za učiteljsko osebje. Letos so vsenemški posl. Schreiter, Kasper, Pacher in tovariši predložili poslanski zbornici izdelan načrt disciplinarnega zakona. Utemeljujoč ta načrt naglašajo, da so učitelji na milost in nemilost izročeni samovolji šolskih oblastev in raznih političnih strank.

Drugi načrt disciplinarnega zakona je poslanski zbornici predložil bivši dunajski učitelj, sedaj soc.-demokraški drž. poslanec Seitz s svojimi tovariši. V formalnem oziru se ta načrt ne loči od Schreiterjevega, a v bistvu pa presega že

vse meje, ker zahteva, da bodi učitelj v besedi in pisavi, v šoli in izven šole popolnoma prost, in naj ga ne vežejo nikaki oziri.

Oba ta načrta sta se izročila v presojo šolskemu odseku, ki je meseca oktobra in novembra v več sejah razpravljal o njih. Govorili so in označili svoje stališče zastopniki vseh strank, v imenu slovenskih poslancev govornik, v imenu hrvatskih poslancev pa Perić. Vsi govorniki brez izjeme pa so naglašali, da ne zadoščajo za disciplinarno postopanje obstoječi zakoni in da je odlok naučne uprave meseca oktobra 1877. na dež. šol. svete večinoma že pozabljen.

Končno je meseca novembra od odseka izvoljeni poročevalec grof Stürgkh na podlagi glavne razprave sestavil načela, po katerih naj bi se rešilo to vprašanje. Načela so v bistvu ta: Sedanje disciplinarne določbe ne zadoščajo, ker so premalo jasne. Treba je disciplinarnega zakona, po katerem bodi okrajni šolski svet preiskovalno sodišče, deželni šolski svet razsodišče, a naučno ministertsvo prizivno sodišče. Vlada naj v tem oziru vsem deželnim zborom predloži popolnoma enak načrt disciplinarnega zakona. Dokler ta zakon ni v veljavi, naj se šolska oblastva strogo ravna po odloku iz l. 1877.

Meseca decembra pa odsek vsled raznih vzrokov ni še dovršil razprave o teh načelih. Zgodi pa se dotovo po novem letu. Govornik izroči dotične načrte „Slomškovi Zvezi“ s prošnjo, naj bi gg. učitelji v tem oziru poročevalcu izrazili svoje pomisleke, oziroma želje, (Živahno odobravanje.)

Ker je moral predsednik Jaklič oditi k seji v deželno zbornico, prevzame namestnik prof. Kržič vodstvo zborovanja in podeli besedo drugemu poročevalcu prof. Anton Doklerju.

Profesor Dokler je zelo temeljito in zanimivo predaval, kako je treba navajati mladino na čitanje koristnih knjig, kakšne knjige naj se ji dajejo v roke, katerih napak se je treba pri tem izogibati. Govor priobčimo dobresedno v eni prihodnjih številčk našega lista. — Poslušalci so pazno sledili premišljenemu govoru in z glasnim odobravanjem izrekli zahvalo g. predavatelju.

O njegovem predlogu, naj bi se redno izdajale ocene mladinskih knjig, se je vnela živahna debata, v katero so posegli dr. Opeka, prof. Remec i. dr. Slednjič je obveljal nasvet, naj bi ocene izhajale kot priloga „Slov. Učitelja“.

Po kratkem odmoru je nastopila gospodična Antonija Štupca, da razpravlja o delovanju udov „Slomškove Zveze“. Ta govor je bil brez dvoma najsijajnejša točka celega zborovanja. Gospodična Štupca je govorila tako duhovito, vzneseno in prepričevalno, da je poslušalce kar očarala. Že med govorom jo je večkrat prekinilo živahno ploskanje. Ob sklepu govora pa gromovitega pritrdjevanja kar ni hotelo biti konca.

Kar je navdajalo srca vseh, to je izrazil g. nadučitelj Stanonik, ko je ob vseobčnem pritrdjevanju izrazil odlični govornici iskreno zahvalo za prekrasne besede. — Govor gospodične Štupce priobčimo v prihodnji številki.

Ker se je že bližal poldan, je moralo poročilo g. Julija Slapšaka izostati. Vendar je bomo ob svojem času objavili.

Sledilo je poročilo odborovo. Gosp. tajnik Jožef Novak je o društvenem delovanju poročal sledeče:

Slavni zbor!

Čast mi je poročati o delovanju in razvoju „Slomškove Zveze“ v prvem letu njenega obstanka.

Dne 10. septembra lanskega leta smo se zbrali v tukajšnjih prostorih ter ustanovili društvo, katero naj najtesneje družijo vse slovensko katoliško - misleče učiteljstvo, katehete in vzgojitelje, pa tudi druge prijatelje katoliškega šolstva. Ustanovni shod se je izvršil prav lepo. Udeležba je bila jako mnogoštevilna — sicer je bilo učiteljev bolj malo, a v toliko bolj častnem številu so bile zastopane vrle gospodične učiteljice, ki so ravno takrat pokazale, da imajo več poguma odločno pokazati svoje krščansko prepričanje, kakor pa marsikateri učitelj. Vsa čast jim zato!

Na ustanovnem shodu sprejeta pravila je visoko c. kr. ministerstvo potrdilo in na podlagi teh pravil je „Slomškova Zveza“ pričela svoje delovanje. Kakor vse, kar ima pridevek „katoliško“, tako je imelo tudi naše društvo od prvega začetka pa do danes vedno dovolj nasprotnikov, in jih bode imelo gotovo tudi še v prihodnje, nasprotnikov, ki so na vse mogoče načine napadli in sramotili društvo in njene člane. Vsi liberalni listi so kar tekmovali med seboj, kateri bo na bolj ostuden način blatil zavedno katoliško učiteljstvo in, kar je v tem najbolj značilno, je to, da se je v tej sramotni gonji v prvi vrsti odlikovalo glasilo naših stanovskih tovarišev „Učiteljski Tovariš“. — Liberalci — svobodnjaki — hočejo biti; a nam pa ne privoščijo niti toliko svobode, da bi se smeli po lastni volji in po lastnem prepričanju združevati v društvu, katero njim ni po godu, ker nosi pečat „katoličanstva“.

Na ustanovnem shodu izvoljeni odbor se je v prvi odborovi seji konstituiral sledeče:

Predsednik: gosp. Fran Jaklič.

Podpredsednik: gosp. prof. Anton Kržič.

Tajnik: Jožef Novak.

Tajn. namest.: gospodična Pavla Krušič.

Blagajnik: gosp. dr. Jožef Gruden.

Blag. nam : gospodična Antonija Stupca.

Knjižničar: gosp. Fran Oswald.

Knjig. nam : gosp. nadučitelj Jurković.

Odborniki : gospodično Mirka Holzinger pl. Weidich.

gosp. Jernej Cenčič.

gosp. Ivan Tomažič.

gosp. nadučitelj Cenčič Kojsko.

Odbor se je sešel le še dne 13. septembra l. 1901., kjer se je posvetovalo o nadaljnjem delovanju odbora, da naj vsak po svoji moči deluje, da bo društvo pridobivalo vedno več članov. Razgovarjalo se je pri tej priliki zlasti tudi o našem stanovskem glasilu, „Slovenskem Učitelju“.

Nato se odbor ni več sešel, temveč vse potrebno je ukrenil predsednik gospod Fran Jaklič, ki se je v bolj važnih zadevah posvetoval pisмено z nekaterimi odborniki.

Vendar pa nikakor ne moremo reči, da bi bila „Slomškova Zveza“ v minulem letu spala, temveč prav lahko trdimo, da ima življensko moč v sebi. Dne 10. januarja t. l. se je ustanovila prva njena podružnica v Idriji, dne 3. oktobra l. l. pa druga v Gorici. Želeti je le, da zgled teh dveh posnemajo tudi drugod, da bo prihodnje leto mogoče poročati že o večjem številu lepo se razcvitajočih podružnic.

Ko se je o letošnjih binkoštnih praznikih vršil na Dunaju III. katoliški učiteljski shod, se je tudi „Slomškova Zveza“ odzvala prijaznemu povabilu ter se v častnem številu udeležila tega lepega shoda.

Posebno slaven dan za „Slomškovo Zvezo“ pa je bil dan 12. sept. t. l. Naš predsednik gospod Fran Jaklič je bil ta dan z ogromno večino slov. glasov izvoljen deželnim poslancem. Takrat je vsak učitelj, kateremu strast še ni popolnoma stegnila zdravega razuma, lahko spoznal, katera stranka je prava prijateljica učiteljstvu, katera pa ima učiteljstvo le za štafažo.

S svojim poročilom sem pri kraju. Sklepam je z odkritosrčno željo, naj bi se vse slovensko učiteljstvo tesno oklenilo naše „Slomškove Zveze“ ter s tem odločno pokazalo svoje krščansko prepričanje, o katerem sicer mnogi trdijo, da je imajo, a v dejanju ravno nasprotno kažejo.

K tajnikovemu poročilu se oglasi dr. Jos. Gruden in govori o izpopolnitvi organizacije. S „Slomškovo Zvezo“ smo lansko leto postavili streho, pod katero je treba združiti vse krščansko-misleče učitelje, vzgojitelje in prijatelje šolstva. Ker je pa naša družba razprostrta po vsej slovenski zemlji in se ne moremo večkrat v letu shajati, treba je zasnovati več manjših okrožij, kjer bi se udje lahko večkrat shajali. Zato so podružnice nujno potrebne. Veselo znamenje je, da sta se že v prvem letu obstanka „Zveze“ osnovali podružnici v Idriji in v Gorici. Želeti bi bilo, da se skoraj osnuje jednaka podružnica za Sp. Štajer in morda tudi za kranjsko-radoliški okraj s sedežem v Kranju.

Iz poročila o društvenem premoženju, (podal blagajnik dr. Gruden) je posneti, da so znašali društveni prejemki v preteklem letu 789 K, stroški 139 K 70 h. Torej znaša društveno premoženje 649 K 30 h. in je naloženo deloma v hranilnici (500 K), deloma v gotovini 149 K 30 h.

Poročilu se brez debate pritrdi.

Pri točki „samostojni nasveti“ vstane g. c. kr. učitelj Vogelnik in vtenuje predlog, naj se Njega c. in kr. Visokosti nadvojvodu Fran Ferdinandu brzojavno pošlje vdanostna izjava in zahvala za pokroviteljstvo nad katoliškim šolskim društvom. Zborovalci so predlogu navdušeno in soglasno pritrdili.

Vdanostna izjava se glasi:

Njegovi cesarski in kraljevi visokosti, nadvojvodu Fran Ferdinandu

Dunaj.

Zbrani člani katol. učit. društva „Slomškova Zveza“ v Ljubljani se zahvaljujejo Vaši prevzvišeni osebi za pokroviteljstvo, katero ste blagovolili prevzeti nad katol. šolskim društvom na Dunaju in izražajo svoje najglobokejše spoštovanje in brezmejno vdanost do presvetle vladarske hiše po geslu: Vse za vero, dom, cesarja!

Jaklič, predsednik.

G. nadučitelj V a u d a (Vržej) govori o neosnovanem napadu nekaterih nemških liberalnih listov na učiteljske šolske sester v Mariboru in vzpodbuja zborovalce na odpor proti takim napadom na vrli slovenski zavod.

G. nadučitelj J u r k o v i č (Šmarje pri Jelšah) predlaga, naj bi se § 42. društvenih pravil, ki govori o snovanju podružnic, izpremenil tako, da bi se besede „v enem ali dveh sosednjih okrajih“ poslej glasile „v enem ali več sosednjih okrajih.“ Sprejeto.

Pri volitvi odbora, ki se je nato vršil, so bili izvoljeni izmed učiteljev: Fran Jaklič (Dobropolje), Jožef Novak (Idrija), Jernej Cenčič (Kamnik), Iv. Tomažič (Tinje), Fr. Jurkovič (Šmarje pri Jelšah), Davorin Cenčič (Kojško pri Gorici); izmed katehetov: Prof. Anton Kržič (Ljubljana), dr. Jožef Gruden (Ljubljana), Fran Oswald (Idrija); izmed učiteljic: Mirka Holzinger pl. Weidich (Gorica), Antonija Štupca (Sv. Marko pri Ptuj), Pavla Krušič (Cerklje pri Kranju).

Odbor je izvolil predsednikom F. Jakliča, namestnikom prof. Anton Kržiča, tajnikom Jož. Novaka, blagajnikom dr. Jož. Grudna.

Predsednika namestnik prof. Anton Kržič zaključi zborovanje s slava-klici na sv. Očeta in presvetlega cesarja.

Banket.

Lepo je završil sijajni shod „Slomškove zveze“ banket, ki se je pričel ob 1. uri v mali dvorani „Katol. doma“. Žal, da so morali mnogi dragi gostje že odpotovati z opoludanskimi vlaki. Vendar se je zbralo k obedu še okoli 50 oseb.

Med zbrano družbo je vladalo največje navdušenje in veselje nad vrlo vspelim občnim zborom. Vrsto iskrenih napitnic je otvoril predsednik Jaklič, ki je prihitel iz dež. zbornice, da odhajajočim tovarišem in tovarišicam poda še nekaj nasvetov na pot proti domu.

G. dr. M. O p e k a je nazdravil leposlovcem med učiteljstvom, ki je bilo že iz prvih početkov krepka opora „Dom in Svetu“. Prof. dr. Debevec je slavil verno, slovensko razumništvo, ki je prava dika in cvet narodov. Tako verno in prepričano razumništvo naj vzgaja „Slomškova Zveza“.

Urednik dr. Lampe je povdarjal, da je katoliška ideja najboljši temelj za edinost. Saj ona edini razne narode, edini vse stanovce. Posebno pa morata biti edina duhovski in učiteljski stan. Saj se oba bavita z vzgojo, z izobraževanjem človeške duše, človeškega uma. Tu imata svoje skupno polje.

G. nadučitelj Cenčič iz Kamnika je zahvalil poročevalce za izborne govore, nadučitelj Stanonik je napil poslancu Jakliču in izrazil upanje, da se bode potegoval tudi za gnotne koristi učiteljstva.

Ob sklepu je odbornik dr. J. Gruden govoril o velikem pomenu minolega shoda za krščansko organizacijo učiteljstva. Ob takih shodih se poživlja navdušenje in vnema pogum, vzgajajo se značaji, ki se ne strašijo trpljenja in žrtev za pravično in sveto stvar. Zato nam je prvi občni zbor „Slomškove Zveze“, ki se je tako lepo zvršil, porok, da bode naša ideja v kljub vsem nasprotstvom zmagala. Zaklical je vsem zborovalcem in zborovalkam: Na veselo svidenje v prihodnjem letu!

Ob treh popoldne smo se razšli na vse strani slovenske domovine, a zavestjo, da je bil občni zbor „Slomškove zveze“ za njo časten dan in sijajno zadoščenje za vse napade nasprotnikov.

Zahvala prestonaslednika, nadvojvoda Franc Ferdinanda.

Na udanostno izjavo je došla z Dunaja predsedniku „Slomškove Zveze“ Fr. Jakliču sledeča brzojavna zahvala:

„Nj. c. in kr. Visokost se prav pristrčno zahvaljuje za lojalno izjavo.

Nostic. F. M. L.

Ljudstvo ali buržoazija.

Dve veliki struji se pojavljata med našim učiteljstvom. Ena hoče priklopiti naš stan k buržoaziji, druga pa se nagiblje k ljudstvu, k delavskim stanovom. To dejstvo se je že tolikrat zabeležilo in njegovi pojavi so tako živi, da ga nam ni treba dokazovati. Naš list in struja, katera stoji za njim, zastopa načelo, da ne smemo biti učitelji med buržoazijo na zadnjem mestu, koder nas milostno vlačijo za seboj, dokler ji ližemo pete in kričimo slavo, marveč da je naše častno mesto med ljudstvom. Ob začetku leta gotovo ne škodi, če povemo nekaj načelnih razlogov v pojasnilo tega svojega stališča.

1. Naš izvor je izmed ljudstva. Domala brez izjem smo sinovi priprostega naroda. Naši stariši so si z delom svojih rok služili svoj kruh in omogočili naše študije. Ne pozabimo tega izvora! Hvaležnost nas sili, da vračamo ljudstvu, kar smo prejeli od njega.

2. Naše delo je med ljudstvom. Ogromna večina naših učencev in učenek so sinovi in hčere našega delavskega ljudstva. Dolžnost naša je podpirati in izpopolnjevati delo starišev. Če so torej stariši z malimi izjemami člani delavskih stanov, si moramo ohraniti s temi stanovi duševen stik; prodirati moramo v dušo našega ljudstva, vglobiti se v njegove trude in skrbi, smatrati se moramo za njegov naravni del, sicer ne more imeti naše delo vspeha. Zastopniki starišev smo v šoli; če ni duševnega sorodstva med zastopnikom in tistim, ki ga zastopa, če sta si po mišljenju in čutenju tuja, ne bo mogoče nobeno hasnovito zastopstvo. To velja neizrekljivo bolj v šoli, kjer se gre za tako nežno, s tisoč npravnimi vezmi prepleteno delovanje. Ako se odtujimo učitelji od ljudstva, ne bo to imelo zmisla za naše delo. Namestu vsporazumne vzajemnosti nastopi antagonizem, nasprotstvo in pri tem bomo trpeli mi, naše delo in — kar je najhujše, mladina.

3. Naš gmotni obstoj je od ljudstva. Dežela, ki plačuje ljudske šole, ne dobi novčiča od uradništva in rentirjev; vse njene doklade se tičejo le direktnih davkov na zemljišče, obrt, hiše; izvzet je pa dohodninski davek. Tudi občine, ki zidajo šolske zgradbe in jih zdržujejo, živijo od doklad na direktne davke. Ne pozabimo tega in zavedajmo se, kdo nas plačuje. Ali je to prav in primerno, to je drugo vprašanje. Danes je tako; in zato je

nezmiselno iskati družabne stanovske zveze tam, kjer imamo edino le take strankarske naloge, ki so v diametralnem protislovju s pogoji našega gmotnega obstoja.

4. Naši ideali so doma med ljudstvom. Učitelj brez idealov je čoln brez vesla. Idealna more biti naša ljubezen do mladine. Idealizem mora ogrevati naš trud, sušiti naš znoj, krepiti upadajoči pogum, netiti vnemo za delo. Brez idealizma nam nobena reč na svetu ne pomaga. Pošteno se tudi mi potezamo za naš boljši gmotni obstoj; toda brez ovinke iz javljamo: S samimi boljšimi plačami ne bomo povdignili svojega stanu; treba nam tudi več idealizma! — Buržoazija izgublja ideale. Njena vzgoja je materialistiška; njeno življenje ravno tako. Zmisel za velike vzore, požrtvovalnost in nesebičnost so pri nji pozabljeni pojmi. Zvezo z buržoazijo nas ne bo dvignila gmotno; to stoji pribito, ker bi bilo buržoazije, ki ima dozdej še povsod v rokah zakonodavne zastoje — deželne in državne —, pač lahko dala tudi kaj iz svojega žepa za nas; a tega ne mara! Pač pa nas bo zveza z buržoazijo uničila duševno; izpihala nam bo jedro našega delovanja — vnemo za ideale. Med ljudstvom še živé ideali; ker je ondukaj še doma vera, pod katere varstvom se edino morejo ideali uspešno razvijati. Brez ljubezni do Boga ni ljubezni do človeštva; brez nje ni idealov.

5. Med ljudstvom je naša bodočnost. Slep je, kdor ne vidi, da se silovito razvija pomen ljudstva. Ljudstvo vstaja! V socialnem in političnem zmislu se pričinja zavedati svojih pravic. In ko se jih zavé — kje je sila, ki bi mu jih mogla ubraniti? Bližajo se z železno zgodovinsko doslednostjo časi, ko bo ljudstvo potisnilo buržoazijo na tisto mesto, ki ji pripada. Odprimo torej oči! Ali naj tvegamo svojo čast, svoje delo in vso svojo bodočnost na korist tistim, ki s krikom hočejo zaglušiti vedno krepkejšo klice novih sil? Le misli, Ambatha prelubi! In če boš mislil, boš videl, da je brezumno to liberalno mžikanje, ki se opaža z ozirom na nas.

6. Med ljudstvom je naše spoštovanje in naša čast. Hodi pritiskati kljuke, hodi po kostanj v žrjavico za liberalce, uri se v priklanjanju, živio-kričanju v njihovi sredi, spoštovanja ne boš dobil. Ko odideš, se ponorčujejo iz tebe. Njihovi spisi, njihovo obnašanje in govorjenje priča, da se štejejo visoko nad nas. Pustimo jih, koder so!

Iz ljudstva, od ljudstva, med ljudstvom bodimo za ljudstvo!

Slovstvo.

Rosa Jelodvorska. Lepa povest za mladino. Spisal Krištof Šmid. S 6 podobami v barvotisku. V Ljubljani 1902. Založil Lavoslav Schwentner. Tiskala Narodna Tiskarna. 16°. Strani 87. Cena: Fino vezana 2 K, po pošti 2 K 60 h. Krištofa Šmida (našim otrokom ga pač kaže pisati le tako) smo vedno veselili, in

po pravici smemo reči: otroci tudi, kadarkoli se pojavi kak njegov spis na književnem trgu. Povest, ki jo je izdal ravnokar tukajšnji založnik Schwentner, je našim bralcem brez dvojbe dobro znana. Lepa je, polna zdravega, podučnega razvedrila, prav kakor jo imenuje naslov. Nekaj novega je pa ta povest v krasni

obliki z barvotisnimi slikami. Knjižica v ti obliki je kot nalašč pripravna za darilo mladini. Pisane slike! to bo veselje mladih bravcev! Prevod je gladek. Pravopis kaže tiste težave, kakor jih bo kazal sploh še nekaj časa pri naših publikacijah. Malo Levčevega, malo starega, da se ustreže na vse strani, in pa da se

srečno ne priznava nobena avtoriteta v pravo-pisju. Našim otrokom bi boljše delo, ko bi se stariši vikali, kakor je pri nas lepa navada. Tikanje starišev v slovenskem jeziku ni primerno, tem manj v povesti, ki tako lepo opi-suje pomen in veljavo četrte božje zapovedi. Knjižico toplo priporočamo.

Šolske vesti.

Izpremembe pri učiteljstvu na Šta-jerskem. Nadučiteljem v Gotovljah je imenovan g. Anton Šumljak iz Žalca, učiteljem oz. šolskim voditeljem na ljudski šoli v Pernicah ie imenovan def. učitelj g. Franc Kotnik iz Št. Jakoba v Slov. gor., na ljudski šoli v Topolščici def. učitelj g. Feliks Pečar, na ljudski šoli v Grižah def. učitelj g. Ludovik Černež, učiteljicam so imenovane na šoli v Vuzenici prov. učiteljica gđ. Iv. Vidmer, na šoli Št. Janž na Peči prov. učiteljica gđ. Frančiška Konečnik, na šoli v Škalah privatna učiteljica gđ. Nežika Kosar iz Ljubljane, na šoli v Hajdini provizorična učiteljica gospodična Irena Kahl od Velike Nedelje, na šoli v Gotovljah definit. učiteljica gđ. Ivana Novak iz Galicije, na ljudski šoli v Do-berni def. učiteljica gđ. Ana Seitz iz Kamnice, na šoli v Jurjemklostru prov. učiteljica Helena Leinfellner. — Vpo-kojeni so stalno: meščanski učitelj gospod Karol Vučnik v Gradcu, nadučitelj g. Frac Ranner v Poličanah in začasno je upokojena učiteljica gospa Marija Pirc, roj. Kranjc v Dobovi. — Na novo nameščeni gg. oziroma gđ.: J. Pavlovič začas. voditelj pri Sv. Duhu nad Krškim, kot prov. učitelj na Vidmu ob Savi. V. Jamšek kot suplent v Sevnici, Svetkv Lapajne iz Krškega kot suplen-tinja v Dobovi M. Derstvenšek, izpr.

učit. kandidatinja kot prov. učiteljica pri Sv. Antonu v Leskovcu, namesto go-spodične Vinc. Novak, ki je dobila službo v Globokem. G. Zagoričnik, šolski voditelj v Orešju pri Bizeljskem je stopil v stalui, g. Pirc, def. učiteljica v Dobovi pa v začasni pokoj. G. Cugmus, nad-učitelj pri Sv. Emi, je prestavljen kot šolski voditelj v Orešje. Gospod J. Zu-pančič, nadučitelj pri Sv. Antonu, je radi bolezni na dopustu, suplira ga go-spod Jelovšek iz Dobrove. Gospodična Lunder, provizorična učiteljica v Ka-pelah, je postala definitivna ravno tam. — Nadučitelj g. Josip Tičar v Šmartnem je vstopil v pokoj, njega nadomestuje gospica Kristina Volc. Dopust ima zavoljo bolezni nadučitelj gosp. Anton Žager na Gorici, nadomestuje ga g. Cimperšek iz Rečice. Na Gorici je nastavljena go-spodična Ivanka Schwarz. Čez poletje tja eksponirani g. Šijanec iz Gornjega-grada šel je nazaj na svoje mesto. Na Rečico sta prišli gospica Ana Bošti-jančič iz Kozjega in gospica Helena Dolenc, ki je menjala z g. Lovrom Serajnikom za Prihovo. G. Cimperšek na Rečici pride o Veliki noči v Trbovlje. G. Rudolf Wundler v Mozirju je na-redil sposobnostni izpit. — Enorazred-nice v Bočni pri Novištifti in v Lučah se razširijo. V Solčavi se osnuje nova šola — enoraznica.

Uabilo na naročbo.

S to številko pričenjamo tretji letnik „Slov. Učitelja“. Ob taki priliki imajo uredniki navado hvaliti zasluge in vrline svojega lista, dokazovati njega potrebo, in obetati, kaj lepega in zanimivega hočejo v novem letniku podajati svojim naročnikom.

Takemu hvalisanju se radi izognemo in vsiljive reklame ne potrebujemo.

O potrebi krščanskega šolskega lista razumnih in vernih Slovencev menda ni treba poučevati. Velik boj, ki se bje dandanes med krščanstvom in brezverstvom po vsem svetu, se konkretno pojavlja zlasti v boju za šolo. Na tem polju je boj nastrastnejši, najljutejši, ker tistemu, ki ima mladino v svoji oblasti, je bodočnost zagotovljena. Že ta resnica dovolj osvetljuje veliki pomen šolskega vprašanja in krščanskega gibanja med učiteljstvom. „Slovenski Učitelj“ bode, kakor doslej, tako tudi v prihodnje v šolskem vprašanju zagovarjal načela katol. cerkve in pospeševal krščansko organizacijo učiteljstva.

Zadovoljni moramo tu povdarjati, da naše prižadevanje v tem oziru ni bilo brezuspešno, in da misel krščanske organizacije med slovenskim učiteljstvom pridobiva vedno več tal.

Upamo, da nas bodo vsi naši somišljeniki, vpoštevajoč pomen krščanskega šolskega lista, tudi v novem letu duševno in gmotno podpirali.

Prospeh in razvoj lista je odvisen od števila njegovih naročnikov. In kakor radostno javljamo, da se je število naših naročnikov v preteklem letu pomnožilo, tako pričakujemo, da si bode „Slov. Učitelj“ v novem letu pridobil še več prijateljev in podpirateljev.

Da bode list mnogovrstnejši, prosimo vse naše somišljenike, da nas podpirajo s članki, ki se tičejo šolstva in učiteljstva, z dopisi in krajšimi poročili.

Oblika in cena (5 K) listu ostane ista kakor doslej.

Z Bogom na delo krščansko!

Uredništvo „Slov. Učitelja“.

„Slovenski učitelj“ izhaja dvakrat na mesec (1. in 15.).

Cena mu je na leto 5 K, na pol leta 2 K 50 h.

Urejuje in izdaje: Fran Jaklič, učitelj. — Oblastim odgovoren: Ivan Rakovec.

Rokopisi, naročnina in reklamacije naj se pošiljajo: Uredništvu „Slovenskega učitelja“ v Ljubljani.

Tiska Katoliška Tiskarna.